

(א) [מסופת דברכות פ"ה הל"ב, (ג) ע"ד דף ג, (א) ולפי השב"ס לא היה הירסא ר"ן ואמאי וכו' עד דוחא, (ד) וז"ל אחר ד"ה בין כהנים, (ה) ויקרא י, (ו) נבאשית א, (ז) [נש, (ח) וקדש כ"ל, (ט) וע"י תוספת עד ה"ז ד"ה ה"ג,

תורה אור השלם

1. בעת ההוא הבר"ה? את שבט הלוי לשאת את ארון ברית? לנמד לפני? לשרתו ולקרב בשמו עד היום הזה? דברים י ה

הגהות הב"ח

(א) נמ' אמרי מעין פתיחתו סמוך לחתימתו כ"ל וכן בכל העמוד: (ב) רש"י ד"ה וזה מד לא שלג אמר כ"י דארבע איכא הפס' ומינה כוונ' נמק':

מוסף תוספות

א. ואת מאי קשיא, הא לא אמרין אלא דלא יפחות משלש הוא יותר משלש ועד ז' מצי אמר, וז"ל וגו', תוס' ר"פ. ב. אחר בין קדושת שבת לקדושת יו"ט הברית. תוס' ה"א, ג. ולא על אבוי ואמור' מוס' ע"ג. ד. משום דלא איסתכל בצורתא דווא. ט. ה. [דןשין] שבת בקדושת ישראל. תוס' ה"א, ט.

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קד.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פכ"ע מה'ג שנת ה' י' טו"ע א"ח סי' תל"א פ"א: ב ב מיי פכ"ע מה'ג שנת ה' ג טו"ר א"ח סי' רל"ט:

רבינו הגנאל

ואקשינן והא מר ארבעה הוא דאמר וליתנהו לא תלת ולא שבע, ואמר ליה תלת קאמינא אבל בין יום השביעי לשבת ימי המעשה מעין חתימתה כל הברכות צריך לומר מעין חתימתן סמוך לחתימתן וקיי"ל כותיה פומבדיתאי אמרי מעין פתיחתן סמוך לחתימתן, איכא בינייהו יום טוב שחל להיות אחר שבת, דחתימתן בין קדש לקדש, מאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן, צריך לומר בין קדושת הברית, מאן דאמר מעין פתיחתן סמוך לחתימתן, לא צריך, אמר רבי יוחנן, בנן של קדושים אומרין הברכה אחת, ומאי אינון ר' מנחם בר סימאי, ואמאי קרו ליה בנן של קדושים, דלא אסתכל מימיו בצורתא דווא. הגו העם לומר שלש הברכות, הגניא אומרה אחת, ולית הלכתא כותיה, הברכות שבתורה.

והא מר לא שלג אמר (א). כולן ארבע: מעין חתימה. ולא ממנינא הוא: ה"ג י"ע שחל להיות אחר השבת. דבעי למתחם המבדיל בין קודש לקודש: ה"ג מ"ד מעין חתימתן סמוך לחתימתן צ"ע למימר בין קדושה שבת לקדושה יום טוב כו': האמורוס צטורה. כמו הכך דלקמן: סדר הבדלות. היינו שבע הבדלות ואף על גב דאיכא תמני בין [יום] השביעי לא קא חשיב דמעין חתימה: וחוסס בסדר בראשית. צרוך סודר בראשית. וכולהו הכך כתיבי ולהבדיל בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין הטמא (ויקרא י) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך (בראשית א) ויבדל בין המים (ט): ובין כהנים ללוים כו'. מפרש ליה לקמן. אבל הבדלה דשבת לא כתיב' דמעין חתימה קא חשיב ליה לקמן ולאו ממנינא: מעין חתימה היא. דקאמר וחוסס בסדר בראשית והוא ליה בין יום השביעי לשבת ימי המעשה מעין חתימה ולצ"י ליה משבט: המבדיל

ומר לא תלת אמר ולא שבע אמר. ומסתמא או ג' או ו' תיקנו כנגד שום דבר שלא לפחות או להוסיף כדאמר בהתלכת (מנחות דף לט.). לא יפחות מו' כנגד ו' רקיעים והמוסיף לא יוסיף על י"ג כנגד ו' רקיעים וששה אוריים: מאי בינייהו. לרוב הזכרות הפתיחה והחתימה מענין אחד: בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הברית. שאל ר' אפרים את ר"ת למה נהגו העולם להוסיף ולומר ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך דל"ן זה לא מעין פתיחה ולא מעין חתימה והשיב לו ר"ת משום חובת היום האריכו כדי לומר פעם אחת מעין ו' הבדלות. בין קודש לחול אחד. בין אור לחשך ג'. בין ישראל לעמים ג'. בין יום השביעי לשבת ימי המעשה ד'. בין קדושת שבת לקדושת י"ט הבדלת. פירוש שז"ט שרי מדי דלכולל נפש. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת היינו חולו של מועד דשרי דבר האבוד וצצבת אסור. זה חלוק שבת מ"ט והיא הבדלה אחת הרי ה'. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך שתי הבדלות בין כהנים ליום וישראלים ו' והיו מעין חתימה דבין קדש לקדש:

מורת"ב אימריה הברית ב'. הוה מנ"י למתוי מרבי יהודה הנשיא דלעיל אלא דניחא ליה למיפוך מצרייתא:

ד"א מסתבא בצורתא דווא. ארבי מנחם קאי דלמנר צמועד קטן צפרק צמרא (דף כה) כי קא ניחא נפשיה דר' מנחם בר רבי סימאי איסתמו כל זילמניא והוו למיחלליא פירוש חלקים בלא זורה וטולה קדושתו בצדו שגם אצו היה קדוש: בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה היא. ה"ע הוה מנ"י למיפוך הא לא כתיבא והא דלא קמני לה לבסוף פירש רש"ס דשגחה אחר ג' הבדלות דכשאינו אומר רק ג' הבדלות היא סמוך לחתימה ואם תאמר לר' יוסי צרבי יהודה ולר' דחממי מקדש ישראל הכי היא מעין חתימה אדרבה כהנים ולוים וישראלים היו טפי מעין חתימה ויש לומר דבין יום השביעי לשבת ימי המעשה היו שפיר מעין חתימה ש' שקדשנו הקצ"ה צמנותיו ונתן לנו את השבת אבל כהנים ליום וישראלים לא הוכיר ישראל אלא להקל שקלים בקדושתן מכהנים ולוים ולא היו מעין חתימה: ולית

לסדר מעשה בראשית. וכולהו הכך כתיבי ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור (ויבדל אלהים בין הקדש ובין החול ובין הטמא) ויבדל אלהים בין הקדש ובין החול ובין הטמא (ויקרא ט). אבל הבדלה דשבת לא כתיבא דמעין חתימה חשיבא לקמן ולאו ממנינא הוא והאי דלא חשיב לה לבסוף משום דלגבי שלג קמני לה דכי לא עבד אלא שלג הבדלות קאמר לה סמוך לחתימה: בין הים לחרבה. לקמן מסמי לה מצרייתא: בין כהנים ולוים וישראלים גרסינן. ולקמן מפרש ליה: מקדש ישראל. מכל עלומו שי"ר לא קידש אלא ישראל ולפי פירוש זה שייכא חתימה זו צמנאלי שבת: מעין חתימה היא. דקאמרת וחוסס בסדר בראשית והוא ליה בין יום השביעי לשבת ימי המעשה מעין חתימה וצ"ל ליה משבט: רב אמר מקדש ישראל כר' יוסי צר' יהודה: ושמואל אמר המבדיל בין קדש לחול. שמואל לא סבירא ליה ככל הכך תנאי דלעיל אלא כרבנן סבירא ליה כהך צסוף פרק קמא דחולין (דף טו): גבי יום טוב שחל להיות צמנאלי שבת כ"ל מצדילין בין קדש לחולא כו' ואמרינן בגמרא היכא אמר לה להך צרכה בין קדש לקדש אמר רב יהודה צחתימה רב שישא צריה דרב אידי אמר צחתימה ולית

רש"ב"ם והא מר לא שלג אמר ולא שבע אמר. דארבעה אמר ומה ראת אס לתפוש את המועד דייך צג' וחס לרבות צבת היה לך לומר כל שבע איצ"ל צבתא: מעין חתימה. ואלו ממנינא הוא: חתימה. סוף הצרכה חותם צצרוך: פתיחתן. התחלתן: ומאי צניייהו. דהא צרכת הבדלה מעין פתיחתן ומעין חתימתן איכא וכן רוב צרכות: יום טוב שחל להיות אחר השבת. דבעי למתחם בין קודש לקודש: סמוך גרסי' מאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן צ"ע למימר בין קדושה שבת לקדושה יום טוב הבדלה. והכי עבדינן לאפוקי נפשין מפלוגתא: אבל לא צמנאלי יום טוב לשבת. דאפרכוס יולא והמלך נכנס אין דרך ללוות האפרכוס שהכל נמשכן אחר המלך: הרגיל שבקי צהן: אומר אחת. קשיא לר' אלעזר דלמנר לא פחות משלש: הכי גרסינן פנאי היא דאמר רבי יוחנן צנן של קדושים כו'. והיינו תנאי צנן של קדושים שהוא תנא: ונהגו העם. תנאים שהיו צימיו נחלקו עליו ועושינן העם על פיהן הרי תנא אחר: ר' מנחם בר רבי סימאי. ואמרינן צמסכת ע"ג פרק ר' שמעאל (דף ג). אמאי קרי ליה צנן של קדושים משום דלא אסתכל צצורתא דוחא: ולוים הלכסא כווסיה. גמרא קאמר ליה: האמורוס צטורה. כגון הכך דלקמן: סדר הבדלות. היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא שמונה בין יום השביעי לשבת ימי המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא: ו וחוסס בסדר בראשית. צרוך סודר בראשית צצמנאלי שבת התחיל הקצ"ה